

- Anlatım Biçimleri
- Düşünceyi Geliştirme Yolları

Adı-Soyadı: .....

Sınıfı/No: .....

Tarih: .....

ETKİNLİK 1: DİL VE ANLATIM

Aşağıdaki metinlerle ilgili verilen bilgiler doğruysa kutucuğa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

Mehmet Bey, yıllardır bu eski mahallenin en işlek köşesindeki, duvarları saatlerle dolu küçük dükkanında saat tamirciliği yapıyordu. Üzerindeki gri yeleği, burnunun ucuna kadar düşmüş çerçevesi gözlükleri ve hafifçe titreyen elleriyle zamana adeta meydan okuyordu. Dükkanın içi her zaman tik tak sesleriyle ve eski ahşap kokusuyla doluydu. Bir gün dükkanın kapısı büyük bir gürültüyle açıldı ve içeriye nefes nefese kalmış, yüzünden endişe okunan genç bir adam girdi. Genç adam, avucunda sıkıca tuttuğu eski, köstekli bir saati Mehmet Bey'e uzatarak titrek bir sesle, "Usta, bu dedemin yadigarıdır, benim için çok kıymetli, ne olur tamir et!" diye yalvardı. Mehmet Bey, saati nazikçe eline aldı, büyütecini gözüne yerleştirdi ve babacan bir tavırla gülümseyerek "Merak etme evlat, her kırık kalp gibi bu da onarılır, yeter ki sabretmeyi bil." dedi.

Yargılar	D / Y
Olay içeren bir metinden (hikâye) alınmıştır.	
Bir kişinin fiziksel özellikleri detaylı olarak anlatılmıştır.	
Metinde karşılıklı konuşmalara yer verilmiştir.	
Yazar, okuyucuya doğrudan ders vermeyi amaçlamıştır.	
Olağanüstü ve hayal ürünü unsurlara yer verilmiştir.	

Küçük mavi bulut, gökyüzünün sonsuz maviliğinde neşeye süzülürken aşağıda tüm heybetiyle duran karlı dağa seslendi. "Hey Koca Dağ! Neden hep böyle somurtkan, soğuk ve sessiz duruyorsun? Bahar geldi, her yer cıvı cıvı, senin de biraz gülümseme gerekmez mi?" diye sordu. Dağ, derin ve uğultulu bir iç çekti, "Ah küçük bulut!" dedi, "Benim yüküm çok ağır, üzerimdeki buzlar ve karlar erimeden, içim ısınmadan ben nasıl gülebirim?" Bulut bu cevaba çok üzüldü, dağın yalnızlığına ve hüznüne dayanamadı. Onun yükünü hafifletmek için kendini bıraktı ve ılık bir yağmur olup dağın üzerine yağmaya başladı. Sonunda dağın üzerindeki karlar eridi, yerini rengarenk çiçekler aldı ve Koca Dağ yüzyıllar sonra ilk kez gülümsedi.

Yargılar	D / Y
Bilgi vermek amacıyla yazılan bir metinden alınmıştır.	
Gerçekleşmesi mümkün olmayan, hayali olaylara yer verilmiştir.	
İnsan dışı varlıklar konuşturularak "konuşturma" sanatı yapılmıştır.	
Anlatımı pekiştirmek için soru cümlelerine yer verilmiştir.	
Metinde bir olay değil, bir düşünce savunulmuştur.	

Anadolu'nun kadim şehirlerinden biri olan Ahlat, Selçuklu döneminden kalma devasa mezar taşlarıyla adeta bir açık hava müzesini andırır. Bu taşlar, sadece birer mezar nişanı değil; üzerindeki geometrik motifler, bitkisel süslemeler ve ince işçilikle dönemin sanat anlayışını günümüze taşıyan birer belge niteliğindedir. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan bu bölge, tarihçiler ve arkeologlar için büyük bir önem arz eder. Her yıl binlerce yerli ve yabancı turist, tarihin sessiz tanıkları olan bu abidevi yapıları görmek için bölgeyi ziyaret etmektedir. Koruma altına alınan bu mirasın gelecek nesillere aktarılması, kültürel devamlılığımız açısından elzemdir.

Yargılar	D / Y
Nesnel verilerin kullanıldığı, bilgi verici bir metindir.	
Metinde kişileştirme ve konuşturma sanatlarına başvurulmuştur.	
Bir olay akışından ziyade, bir konu hakkında açıklama yapılmıştır.	
Yazar, kendi hayal dünyasındaki kurgusal bir mekanı anlatmaktadır.	
Kelimeler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır.	

ETKİNLİK 2: DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Aşağıdaki numaralandırılmış metinlerde kullanılan düşünceyi geliştirme yolunu (Karşılaştırma, Benzetme, Örnekleme, Tanımlama, Tanık Gösterme, Sayısal İfadelerden Yararlanma) bularak eşleştiriniz.

1. Bilim insanlarına göre gelecekte insanoğlunun Dünya dışında yaşayabileceği en muhtemel gezegen Mars'tır. Ancak Mars'ta yaşam kurmak hiç de kolay değildir. Gezegenin ince atmosferi güneşten gelen zararlı radyasyonu engelleyemez, ayrıca solunabilir hava yoktur. Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkları o kadar yüksektir ki, özel kıyafetler ve donanımlar olmadan orada hayatta kalmak şimdilik imkânsız görünmektedir.

-----

2. Mutfak eşyalarında ve dekorasyonda sıkça kullanılan porselen ile seramik, görünüşte birbirine benzese de aslında yapısal olarak farklıdır. En belirgin fark, pişirilme sıcaklıklarıdır; porselen, seramiğe göre çok daha yüksek sıcaklıklarda fırınlanır. Bu durum porselenin daha dayanıklı ve camımsı bir yapıya sahip olmasını sağlar. Ayrıca seramik daha pürüzlü ve mat bir yüzeye sahipken, porselen ışığı geçirebilen pürüzsüz ve parlak bir yapıdadır.

-----

3. Yaşlı adam, evinin önündeki hasır sandalyesine oturmuş, yağmurun yıkadığı yemyeşil çayırı seyrediyordu. Hava kapalı olduğu için kimse hayvanlarını olatmaya çıkarmamıştı, ortalıkta derin bir sessizlik hâkimdi. Karşısındaki manzara o kadar etkileyiciydi ki, sanki usta bir ressamın fırçasından çıkmış, her detayı özenle işlenmiş canlı bir tabloyu andırıyordu. Doğa, tüm renklerini cömertçe sergiliyor, insanı büyülüyordu.

-----

4. Bilim insanları, Avustralya kıyılarında yaptıkları araştırmada şaşırtıcı bir keşfe imza attılar. Yaklaşık 200 kilometrekarelik devasa bir alana yayılmış olan ve 4.500 yaşında olduğu tahmin edilen bir deniz otu türü keşfedildi. Yapılan genetik testler sonucunda, birbirinden 180 kilometre uzakta bulunan filizlerin bile aslında tek bir bitkinin parçası olduğu ve kök sistemiyle birbirine bağlı olduğu ortaya çıktı.

-----

5. Laboratuvar denince aklımıza genellikle beyaz önlüklü insanların çalıştığı, mikroskopların, deney tüplerinin ve hassas ölçüm cihazlarının bulunduğu ortamlar gelir. Laboratuvarlar, bilimsel araştırmaların kontrollü bir şekilde yapıldığı, hipotezlerin test edildiği ve yeni buluşların ortaya çıkarıldığı özel çalışma alanlarıdır. Burada yapılan deneyler sayesinde hastalıkların tedavisi bulunur, yeni teknolojiler geliştirilir ve bilinmeyenler aydınlatılır.

-----

6. Eserlerimde genellikle geleceğe dair umutlu bir bakış açısı sergilediğim için bazı eleştirmenler beni gerçeklerden kopuk olmakla suçluyor. Oysa okurlarımın beni sevme nedeni tam da bu umut dolu yaklaşımımdır. Ünlü yazar George Orwell'in da dediği gibi: "Bize duymak istediklerimizi söyleyen kitapları severiz." İnsanlar zaten günlük hayatın zorluklarıyla boğuşuyor; ben ise onlara kitaplarımda sığınabilecekleri, huzur bulabilecekleri daha yaşanabilir bir dünya sunuyorum.
